

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštšina. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljavitve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravištvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravištvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravištvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . . . K 22.— Četrť leta . . . K 5-50

Pol leta . . . . „ 11.— En mesec . . . „ 1-90

Za pošiljanje na dom se računa za vse leto K 2.—

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . . . K 25.— Četrť leta . . . K 6-50

Pol leta . . . . „ 13.— En mesec . . . „ 2-30

Naroča se lahko z vsakim dnevom, a hkratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

List se ustavlja 10. dan po potekll naročnini brez ozira vsakemu, kdor ne vpošlje iste ob pravem času.

Upravištvo „Slovenskega Naroda“.

Deželni zbor kranjski.

12. seja dne 28. aprila 1900.

Predseduje deželni glavar pl. Detela Vlado zastopa deželni predsednik baron Hein.

Prošnja gospodarskega odbora v Nandanjmselu za podporo za napravo vodozoda se po poročilu posl. dr. Tavčarja odstopi dež. odboru v nadalnje preiskovanje z naročilom, da v prihodnjem zasedanju stavi svoje predloge.

Posl. dr. Tavčar je poročal o prošnjah ljubljanskega splošnega društva avstrijskih farmacevtov za podelitev volilne pravice in katoliškega delavskega društva v Ljubljani za razširjenje volilne pravice. Poročevalec je omenil, da sta bili že l. 1897. dve slični prošnji predloženi dež. zboru, ko se je upravni odsek bavil z volilno reformo. Tedaj je hotel upravni odsek predlagati, naj se dotični prošnji odda dež. odboru, da ju prouči in potem stavi primerne nasvete. Ker pa so tedaj nekateri poslanci zapustili dvorano, in je zbornica postala nesklepčna, je izostalo tudi sklepanje o teh prošnjah. L. 1898. je prišla zopet na dnevni red volilna reforma, a zbornica se tedaj ni ozirala

na tisti dve prošnji. Rešiti je torej danes to isto, kar se je leta 1898. spregledalo. Upravni odsek je tudi letos sprejel ono isto, kar je bil leta 1897. sklenil, da se namreč prošnji ne odklonita kar na kratko, nego da se odstopita dež. odboru z naročilom, naj temeljito prouči, ali in na kak način naj se volilna pravica razširi.

Zbornica je ta predlog soglasno sprejela.

Prošnja županstva v Rovih za prispevek k šolski gradnji se je odstopila dež. odboru, da prihodnje leto stavi svoje nasvete, ker letos je že ves kredit porabljen. (Poroč. posl. Višnikar.)

Prošnja zdravstvenega okrožnega zastopa v Novem mestu, da se mu dovoli prispevek za zgradbo ženske bolnice v Novem mestu, se je vrnila temu zastopu z naročilom, da predloži načrt, proračun in program za vzdrževanje take bolnice. (Poroč. posl. dr. Majaron.)

Prošnja krajnega šolskega sveta v Višnji gori, da se mu dovoli prispevek za zgradbo novega šolskega poslopja, se je za sedaj odklonila. (Poroč. posl. Višnikar.)

Prošnja kmetijske podružnice v Šenčurji pri Kranju za podporo za sadno drevnico, se je odstopila dež. odboru v rešitev. (Poroč. posl. Povše.)

Prošnja okrajnega cestnega odbora na Bledu za prispevek za preložitve okrajne ceste v Gorenjih Gorjah, katero je poslanec baron Schwegel toplo priporočal, se je odstopila deželnemu odboru, da v prihodnjem zasedanju predloži načrt zakona. (Poročevalec posl. Modic.)

Prošnja akad. slikarja M. Sternena za podporo za potovanje v Italijo in prošnja „Glasbene Matice“ v Novem mestu sta se odstopili dež. odboru v primerno rešitev. (Poroč. posl. Murnik.)

O računskem sklepu deželnega zaklada in o razkazu skupne imovine za l. 1898. je poročal posl. Hribar. Vsi dohodki so znašali 1,416.143 gold. 25 kr., vsi izdatki pa 1,463.541 gold. 93 kr. in so torej presegali dohodke za 47.398 gold. 68 kr., dočim je bil po proračunu primanklaj proračunjen le na 24.373 gold. Čista imovina je koncem leta 1898. znašala 1,980.398 gold. 75 kr. ter se

je od predidóčega leta pomnožila za 74.493 gold. 96¹/₂ kr.

Zbornica je po nekaterih opomnjih poslanca dr. Schafferja odobrila računski sklep in sprejela resolucijo, s katero se naroča dež. odboru, naj ne izdaja več, nego je dovolil dež. zbor.

Posl. vitez Langer je potem utemeljeval svoj samostalni predlog, naj deželni odbor v prihodnjem zasedanju predloži novo k lovskega zakonu, po kateri bi smela vlada na predlog kacega obč. zastopa ali dež. odbora odrediti, da je v katastralnih občinah, kjer spada od vsega, zemljiškemu davku podvrženega sveta po odbitju gozdom vsaj 5%, ali več sveta na vinograde, izločiti zajce iz vrste tiste divjačine, ki se ne sme streljati ob vsakem času.

Predlog se je odkazal upravnemu odseku v poročanje.

Poslanec Lenarčič je poročal o premembah zakona glede povzdige reje goveje živine. V sled sklepa dež. zborja je dež. odbor lani meseca junija sklical enketo, ki se je posvetovala o potrebni spremembi tega zakona. Dež. odbor je po uspehu te enkete izdelal načrt, glede katerega je poročevalec predlagal, da naj se sprejme, kar se je tudi zgodilo po kratki specialni debati, v katero so posegli poslanci Zelen, Jelovšek, Povše in poročevalec Lenarčič. Zajedno je bila sprejeta resolucija, naj kupuje dež. odbor bike-plemenjake v prvi vrsti v deželi in naj studira, kako bi se dala razdeliti dežela na pasemske pokrajine.

O spremembi sklada glede mostu čez Soro pri Suhi je poročal posl. Šubic, in je bilo skienjeno, do sedaj obstoječi sklad glede mostu čez Soro pri Suhi razveljaviti ter v smislu obstoječih zakonov ustanoviti splošen sklad, za kateri morajo prispevati občine Stara Loka, Zminc in Medvođe.

O dovolitvi 182% priklade na vse državne davke, ki naj se v vaseh v faro Velike Poljane spadajočih delov selske občine istega imena pobira za cerkvene namene, namreč za zgradbo farne cerkve, je poročal posl. Jelovšek, ki je predlagal, naj se ta naklada dovoli, in sicer za dobo treh let. O tem predlogu se je razvila daljša debata.

Posl. Višnikar je priznal, da to, ka občina želi, je nekaj nenavadnega, kajti priklada 182% je res ogromna. Toda v tem slučaju gre za sklep, ki je bil storjen so-glasno, proti kateremu ni nihče ugovarjal. Dež. zbor pač ne more zabraniti ljudem, če hočejo kaj plačati. V tem slučaju velja načelo: Volenti non fit iniuria. Občina Velike Poljane gospodari dobro. Zidala je šolo, zidala je farovž in vodovod, in ker je oddaljena od Ribnice dve uri, je umevno, da želi imeti svojo faro. Govornik je izjavil, da bode glasoval za odsekov predlog, za slučaj pa, če bi ta ne obveljal, je govornik predlagal, naj se občini dovoli, pobirati šest let po 91% priklade.

Posl. dr. Tavčar je rekel, da bode glasoval za odsekov predlog. Višnikarjev predlog skoro ni dopusten, ker bi se morala o njem najprej vlada izreči. Slučaj, za kateri se gre, je pa sam na sebi tak, da je primerno v obče izpregovoriti nekaj besed o bremenih za cerkvene namene. Jaz ne stojim, je rekel govornik, na stališču, ki ga je zavzel Višnikar, da naj ljudstvo plača, ako hoče. V deželi se nahajajo faktorji, ki so poklicani varovati ljudstvo tudi takrat, če se hoče samo ugonobiti, in čuvati, da ne izkrvavi do zadnje kaplje. Toliko je gotovo, da, če bi se predlagalo 182%, za kako šolo, bi nastal tak vihar kakor ga še nismo doživeli. Razmere so take, da gotovi faktorji naše verno in slepo ljudstvo lahko zapeljejo, da jim izroči zadnje krajcarje. Vernost — proti kateri nimam nič, ker sem sam veren — se zlorablja in čas je, da se to jedenkrat pove. Verska gorečnost ljudstva se zlorablja tako, da se znižuje gmočno stanje ljudstva. Pri tem mi ne hodi na misel romanje v Rim, o katerem se zdaj toliko govori. Kakor sem se svoj čas oglasil proti temu, da so se nekatere šole zidale preveč luksorjuzno, tako moram tudi ugovarjati proti temu, kako se grade cerkve. Zidajo se v neprimerni velikosti. Nekateri duhovniki imajo strast, da naj njihova cerkev postane katedrala. To velja ogromne stroške in ljudstvo trpi. Kadar pride v kako faro nov župnik, ima strast, da hoče vse prezidati in popraviti, v cerkvi in farovžu. Ravno v

LISTEK.

Svetovna razstava v Parizu.

Piše akad. slikar Ivan Vavpotič.

Velecenjeni gospod urednik!

To bilo je vstajenje!

V oranžastem svitu prvega pomladanskega solnca smo slavili otvoritev svetovne razstave.

Moderni ciklopi so završili titansko svoje delo, in ob gromenju topov, plapolanju zastav so padle zavese, padlo je omrežje in v solnčnem zlatu zalesketale so kupole bajnih palač, vstalo je novo mesto, vesoljno mesto vesoljnega človeštva!

Dà, šest dolgih mesecev se bode zbiralo tu vesoljno človeštvo, sinovi in hčere vseh narodov, vseh plemen; a kako vznesena je ta zavest, da polni srca vseh teh nepreglednih narodov, ki ne razumevajo jezika drug drugega, ki hite molče drug mimo drugega, isto čuvstvo, isti ponos, ista vera v neskončno silo človeškega duha!

Kje, kakor tu, na gostoljubnih pariških tleh, v sredotočju narodov, kjer si je stvarjajoči genij človeških duševnih in fizičnih sil postavil ta veličastni spomenik, kje, kakor tu, naj se spoznavajo narodi!

In če hočete, da se uče narodi čislati drug drugega, treba, da se pred vsem spoznajo. Čisanje, spoštovanje pa rodita i v najtrših srcih čut pravičnosti, bratstva in ljubezni! Na tem svetem ozemlju bode bledela zavist, ginevalo sovraštvo, kakor kopn sneg pred solncem, — in narode bode združila nova zaveza — sprave in miru.

Razumete li sedaj, zakaj da nazivljem otvoritev svetovne razstave — vstajenje?

Svečana inavguracija se je vršila ob najugodnejših avspicijah; pomislite le, prvičkrat po tedne in tedne trajajočem deževju se smehljajoče toplo pomladansko nebo v kristalnem svojem azuru, in k temu se je pridružila odkritosrčna navdušenost, slavnostno razpoloženje nebrogne občinstva. Ličiti Vam tega navdušenja ne morem, ker Parižan „in iubilo“ ne pozna ne kraja, ne konca. Omeniti hočem edino le, da je ves pariški svet, nižji na asfaltovanih ulicah in trgih, višji na slavnostnih plesiščih preplezal otvoritvi sledeče polne tri noči!

Nikakor Vas nočem dolgočasiti z oficialnim programom slavnosti same, ker Vam je ta itak že gotovo znan iz poročil raznih listov — in ker so si vse take slavnosti slične kakor vinar vinarju.

Predstavite si par eskadronov bliščečih kirasirjev, brezkončen, nepregleden

špalir, ki tvorijo stražništvo in peštvo, za njimi, kričeč in tlačeč se, stotisoče radovednežev, v ozadju z visokih streh, stolpičev, balkonov vihrajoče zastave vseh boj in vseh narodov, visoke arabce, vse snežnobebe, vse se peneče, nepregledno vrsto brhkih žokejev, elegantnih landojev, pestrih, zlatovezlih uniform, modrih, belih in rudečih šerp, bliščečih se redov, ogromnih pokrival s peresi in brez peres, svetlih duhtečih pomladanskih toalet, vse v cvetju, vse v zelenju, — črno in belo nojevino, božajočo zlate kodre in zopet vrsto za vrsto, in zopet kavalkado za kavalkado.

Ni li res kakor vselej?

Zatoraj rajše kar takoj k razstavi! Istina, da ni še „res facta“, da je še dobra tretjina palač in paviljonov, nasadov in plantaž nedovršena in nepristopna, da je še mnogo „okostja“ in „omrežja“, še mnogo, mnogo dela in truda, toda vkljub temu nudi razstava že sedaj, kakoršna je, radovednim očem dovolj hrane za tedne in tedne, — za mesece! Sicer pa nam je itak upravištvo obljubilo, da bode razstava do prvega maja definitivno gotova!

(In glejte, ta fakt, da razstava še ni dovršena, vzmernirja tu živce gotovega časopisja, ki ne preneha prorokovati banke-rolta temu ogromnemu podjetju, napadati

komiteja, sumiti ga najpodlejših činov, pretiravati nedovršene stanja razstavnega, škoditi njeni privabnosti, in to vse, ker se jim vidi preveč mejnarodna, premalo francoska, in ker jim je preveč simbol prosvete in napredka, ker jim jemlje vid to čisto solnce, ker je bajè delo — framazonov! Zato pa tudi edino le naše cerkve, ki sicer hite oslaviti najeznatnejšo, njim prijajočo malenkost, niso razobesili zazstav. Iz žalosti in svete jeze? — Samo le na mogočnih dveh stolpih veličastne katedrale sta vihrali dve trikolori, pa tudi ti edini „po višji želji!“ Vidite, g. urednik, tako tudi na Francoskem nismo brez plevela!)

V kljub vsemu temu pa Vas zagotavljam, da je vtis, katerega je že otvoritvenega dne naredila razstava, ta čarokrasna, ogromna in veličastna razstava na me, nepopisen! To je istinito nov Pariz v Parizu samem, to je vesoljno ozemlje en miniature!

Želeli ste, da Vam podam nekaj splošnega pregleda. Rad ustrezam Vaši želji, dasiravno to ne pojde kar tako izlahka, ker žalibože ne morem opremiti teh vrstic s topografičnim pregledom, kateri cenjeni Vaš list, ne baveč se z ilustracijami, ne more objaviti. Toda skušal bom biti vse jedno dovolj jaseen. (Dalje prih.)

petek je prinesel „Slovenec“ iz Strug dopis, v katerem se je slavil neki župnik, ki je z ogromnimi stroški prenovil župno cerkev in župnišče. Pri tem popraviljanju in prenavljanju pa so župnikom posebno na potu konkurenčne obravnave. Prišli smo tako daleč, da se izvršujejo cerkvene zgradbe v naši deželi večinoma brez konkurenčne obravnave. V tem oziru tudi vlada ni brez krivde in dopušča, da se zidajo babilonski stolpi, ne da bi se bila vršila konkurenčna obravnava. Tako se v Šmartnem pri Litiji gradi cela katedrala. Vsakdo je mislil, da se zgradba brez konkurenčne obravnave ne bo dovolila. A dovolila se je vendar, in ljudstvo se zdaj tako izkorišča in izsesava, da mora še obubožati. Vlada nikakor ni opravljena dovoljevati cerkvene zgradbe brez konkurenčne obravnave, dovoljevati, da župnik po svoji poljubnosti predpisuje naklade. Izgovarja se sicer na to, da kadar se nihče ne pritoži, ni treba konkurenčne obravnave, ali to ne velja. Ljudstvo se da lahko zapeljati, in šestokrat tudi ne ugovarja, ker se boji maščevalnosti svojih duhovnikov. Mi imamo vlado zato, da ne dopušča zlorabe ljudske vernosti, če pa vlada sama ne bo izprevidela, da je njena dolžnost, varovati ljudsko imetje, potem utegnejo sčasoma nastati jako neprijetne razmere, in bo ljudstvo prišlo do prepričanja, da je naša konfesija morda nekoliko predraga.

Deželni predsednik baron Hein je citiral več zakonov in iz njih dokazoval, da sme politička oblast iz lastnega nagiba odrediti konkurenčno obravnavo, kadar je prizadet kak javni zaklad, sicer pa samo na zahtevanje strank. Če so se stranke same med seboj zjedini, potem ima vlada samo pravico, da to konstatuje, druge pravice pa nima. (Posl. dr. Tavčar: Saj ni tako! Tudi posl. dr. Schaffer ugovarja.) Le kadar se mej strankami ne doseže porazumljenje, sme vlada vmes poseči, tedaj pa tudi skrbi, da se ljudstvo ne obremeni preveč.

Posl. Povše je dejal, da se njegova stranka tudi visokim nakladam za šolo ne ustavlja. Tako je lani dež. odbor dovolil 85% naklade za šolo v Turjaku. Cerkev v Šmartnem pri Litiji je bila defektna. Kako se zdaj popravljajo, tega ne ve, pač pa ve, da je bil velik del kapitala že prej nabran, (Posl. dr. Tavčar: In takrat se je ljudstvo odiral, zdaj pa se dela večinoma s tlako. Očitaneje dr. Tavčar, da se za zgradbo cerkva preveč žrtvuje, je neumestno, ker kolikor večje so žrtve, toliko večja je navdušenost za čast božjo, a srečen tisti narod, ki je navdušen za čast božjo.

Posl. Kalan je priznal, da so bili nekateri duhovniki preveč goreči pri zgradbah, in priznal, da so zahtevali preveč žrtev od ljudstva. Zdaj pa bo bolje, ker je ordinarijat odredil, da se mu mora za vsako zgradbo predložiti načrte in proračune. Kar se je v preteklosti večkrat primerilo, se v prihodnje ne bo več. Seveda je pomisliti, da je pri cerkvah gledati tudi na umetniško stran. Končno je govornik trdil, da je tisti župnik, o katerem je govoril „Slovenec“, stroške za župnišče in za cerkev iz svojega dal.

Posl. Pakiž je pojasnil, da je prvi ustanovitelj fare v Velikih Poljanah neki duhovnik, ki je v ta namen zapustil večjo svoto (Klic: Prav je storil! Saj ni imel otrok! Kam bi pa dejal?), drugi pa grajščak Kosler, ki plača skoro dve tretjini vseh davkov v tej občini. Kosler bo največ priklade plačal. Tudi drugod se potezajo za pridobitev fare. mej nami, je rekel govornik, je tovariš, ki se je silno trudil, da se je v njegovem kraju ustanovila fara. To je Božič. (Posl. dr. Tavčar: Kaj ni ta hotel pravoslavne fare?) Oh, kaj še, našo je hotel! Ljudstvu se mora ohraniti čut do cerkve. Če bi vzeli ljudstvu ta čut, bi — (Tu je govornik začel delati križe. Posl. dr. Tavčar: Kaj pa blagoslavljate? Velika veselost.) Govornik je končno priporočal odsek predlog.

Posl. Višnikar je svoj prvotni eventualni predlog spremenil tako, da naj se dež. odbor pooblasti, dovoliti s pritrditvijo dež. vlade priklade do 100%.

Predsedstvo je na to prevzel dež. glavarja namestnik baron Liechtenberg.

Dež. glavar Detela je dejal, da se po govoru dr. Tavčarja čuti primorane branniti dež. odbor, konstatoval je, da dež. odbor izprva ni mislil dovoliti priklade 182%, nego hotel, da se stroški pokrijejo potem posojila, ker pa ljudstvo hoče plačati, mu ne kaže braniti. Razmere pač niso povsod jednake. Dež. odbor je svoj predlog dobro pre-

misлил, in to je treba povdarjati, ker se od vseh strani, tudi od te (pokaže na klerikalce) čuje zašubdenje, da pride dež. odbor s takim predlogom pred zbornico.

Po nekaterih opomnih poročevalca posl. Jelovška se je začelo glasovanje. Za odsek predlog sta poleg klerikalcev glasovala tudi poslanca Višnikar in dr. Tavčar. Ta predlog je bil odklonjen s 14 proti 14 glasom, na kar je bil sprejet Višnikarjev predlog.

Po poročilu posl. dr. Papeža je potem zbornica dovolila ribarskemu okr. odboru in Ljubljani 100 K podpore in naročila dež. odboru, da izdelava načrt za vodovod v Slavini ter stavi v prihodnjem zasedanju svoje predloge.

Prihodnja seja bo v torek, dne 1. maja.

Naša mlinska obrt.

(Govor posl. I. Lenarčiča v 8. seji deželnega zbora kranjskega.)

(Dalje.)

Gospoda moja! Če si ogledamo, kako se žito in žitni izdelki premikajo v naši državi, vidimo, da se v ogrskih pokrajinah ob rekah Donav in Tisa promet prične ter se premika proti zahodu in jugozahodu. Prometne naprave so v tem oziru nekoliko nasproti prišle raznim producentom, oziroma industrialcem, ker so jim za gotove črte dovolile določene refakcijske tarife, brez ozira na to, ali se je dotično žito, oziroma moka naložila v začetku črte ali šele kasneje, na progji torej dalje proti zahodu.

Tako je južna železnica črte Budimpešta Nagy Kanisza, Komárom Székestfehervár, Szombathely-Gelse proti Trstu določila samo eno končno ceno, in je vse jedno, na kateri postaji se na tej črti žito ali moka nalaga.

Do leta 1897. veljalo je to pravilo, da se ni delalo razlike, ali je dotično žito bilo podelano v oni državni polovici ali v tej državni polovici, kajti refakcijske postavke za Trst in Reko bile so enake, in sicer so znašale tedaj 108 K za 1 vagon od poprej imenovane črte do Trsta, oziroma do Reke. Začetkom leta 1897., ko se je pričelo govoriti o ogrski nagodbi, ko se je začelo govoriti o tem, kako da so Ogrji odškodovani, ako se jim vzame mlevski promet, od tedaj so oni izkoristili ta položaj in so potem pritiskali na tostransko državno polovico, zlasti na južno železnico, ki je, ugodivši tem težnjam, na enkrat za kranjske mline vzdignila izjemoma svojo refakcijsko postavko od 108 na 188 K od vagona, med tem ko je za druge cislitvanske in za ogrske provenience bodisi za Reko, bodisi za Trst ostala ista postavka 108 K. Tako je torej kranjska mlinska obrt enkrat prišla v položaj, da je imela izjemno stanje. Kako se je to opravičevalo, ne vem. — Govorilo se je pač, da je mogoče, da kranjskim mlinom ni treba uporabljati one črte, katero sem prej označil, ampak da lahko dobijo žito iz nižje ležeših delov ogrske dežele, in Barcsa ali Siseka, ampak, gospoda moja, da to kranjskim mlinom ni mogoče, sledi iz tega, ker so cene v teh krajih za isto blago toliko višje, da presejajo manjšo voznino od tam do Trsta, oziroma do Reke, tako da nikakor ni mogoče, uporabiti refakcijskih postavkov pri teh dveh označenih mestih. Torej ostanejo le prej označene črte od Budapešte, oziroma Komároma. Začetkom l. 1900. se je pa na enkrat popolnoma zaprl promet, izvoz na Reko. Refakcija, ki je sedaj za Reko veljala, se je naenkrat kranjskim mlinom odvzela, in ostala je jedino le še refakcijska postavka 188 K za Trst. Hotelo se je torej Reko rešiti Ogrom, in to se je temeljito zgodilo, kajti od tega časa tudi južna železnica nič več tistega žita, ki je ogrske provenience, na Reko ne izvažala, ampak to žito gre po ogrskih držav- nih železnicah po postavki 106 K.

Če se pa upošteva, da ogrska vlada daje na svojih železnicah še superrefakcije 6 K za vse žito, ki pride v Reko za eksport, potem se, gospoda moja, postavka zniža na 100 K za Reko, nasproti 188 K za tisto pot na Trst za naše mline. Ogrski mlini imajo pa še neko drugo prednost. Poleg superrefakcije dobivajo budimpeštanski mlini še 12 K povračila tedaj, ako je žito prevozilo najmanj 50 km in teh 50 km prevozi skoraj vse žito iz dežele Ogrske v glavno mesto Budimpešto. Ta olajšava pa ne pride v prid in je ne morejo izkoristiti

naši mlini, ker kupci, ki žito na Ogrskem kupujejo, ne morejo dobiti olajšave teh 12 K, ampak le ogrski mlini jo dobivajo za svoj eksport. Tako se postavka zniža še za 12 K in znaša končno 88 K. Torej imamo razliko, da žito iste provenience plača pri eksportu za isto pot od cislitvanskih mlinov 188 K, od ogrskih mlinov pa samo 88 K. Ali s tem, gospoda moja, ta reč še ni pri kraju.

Ogrski mlini, ki po svojih državnih železnicah, oziroma ogrski državni železnici v Reko svoje blago prevažajo, imajo še to prednost, da dobijo potem znižane voznine na morju, in sicer znižane voznine na parnikih „Adrije“. Na primer za postavko Reka, London plačujejo ogrski mlini za vagon 6 šilingov 6 pence, dočim naši mlini, ako hočejo po istih parnikih v London izvažati, plačujejo 12 šilingov 6 pence. Razlika je torej, če se v kronah in vinarjih računi, ta, da plačajo Ogrji za vagon 78 K, dočim morajo naši mlini plačati 150 K. Torej je očitno, da se hoče naravnost uničiti naša industrija in Ogrji so dovolj pametni, da bodo to tudi popolnoma dosegli. (Dalje prih.)

V Ljubljani, 30. aprila.

Pred zasedanjem državnega zbora.

Neki „aktiven državnik“ je podal dopisniku dunajske „Reichswehr“ sledečo sliko o položaju: S tako negotovostjo se državni zbor še ni nikdar sešel kakor to pot. Nihče ne ve, kaj se zgodi; vlada je glede bodočnosti prav tako na nejasnem kakor stranke. Zato pa se je polastil vseh strank pesimizem. Omenjeni aktivni državnik pa sodi, da je ta pesimizem docela neopravičen, kajti Čehi ne bodo delali obstrukcije. Res je sicer, da se za obstrukcijo hudo agitira, toda to se godi samo med deželnim zborom. V Pragi pa je ves drug zrak kakor na Dunaju. Tam bodo Čehi takoj izprevideli, da jim obstrukcija ne donese nikake koristi. To je že danes gotovo, da v prvi seji ne bodo obstruirali. Sicer pa bode moral o tem principialnem vprašanju ves klub šele sklepati. Ako bi začeli potem res obstrukcijo, bi se desnica seveda razbila. Tega odija pa si ne bodo nalagali Čehi, da so oni vzrok, da je razpadla zveza avtonomističnih strank, ki je med češkimi narodom jako popularna. Čehi bi sami izgubili s tem velik kos sedanje svoje popularnosti. Žal, da se dajo Mladočehi po nekaterih radikalnih frazerjih zavesti, da mislijo, da so ti radikalci češki narod. Prva stranka, ki se upre obstrukciji, je katoliška narodna stranka, ki je sita sedanjih neplodnih razmer. Tri leta se ni v gospodarskem oziru storilo ničesar. Prej so ovirali parlament liberalci, nacionalci in Schönererjanci, da bi ga ovirali sedaj Čehi, tega ne bodo trpeli katoliški narodni Nemci. Pa tudi Jugoslovani Čehov ne bodo podpirali. „Aktivni državnik“ je govoril nedavno z nekim vodjo (?) Slovencev, ki je dejal: Eventualni obstrukciji Mladočehov se bomo postavili čim najenergičnejše po robu. Mladočehi se trudijo le za to, da uredijo svoje lastne zadeve, za naše narodne zahteve pa se ne brigajo čisto nič. Mi pa moramo težiti za tem, da priborimo svojemu narodu, če že ne narodnih, pa vsaj gospodarskih pridobitev. Zategadelj se bomo potezali z vso močjo za gospodarsko delovanje parlamenta. Poljaki so se te dni v Lvovu odločno izrekli proti obstrukciji, takisto pa tudi konservativno veleposestništvo ne mara in ne bo podpiralo nikake obstrukcije. Vse to bodo morali uvaževati Mladočehi. Parlament se snide pod parolo „gospodarsko delo“. Veliko odgovornost prevzame tisti, ki bi se temu programu upr. Koerberjev jezikovni načrt je v splošnem za Čeha sprejemljiv. Razpravljalo se bo o njem v odseku ter ga popravljalo. Obupati ni, da se končno vendarle odstrani jezikovna mōra, in da se napravi prostor gospodarskim vprašanjem.

Solska reforma velikonemških srednjih šol.

V Prusiji in tudi v večini drugih zavveznih držav se je začelo energično gibanje za reformiranje srednjih šol. Že sedaj imajo v Nemčiji 31 takozvanih reformskih šol, v katerih se polaga največja važnost na učenje modernih jezikov in na naravoslovne študije. Šele po tretji šoli se začena tudi učenje latinščine in grščine. Toda pri tem se ne polaga glavna važnost slovnici, nego na razumevanje duha klasi-

kov. Sicer pa velikonemški pedagogi niso edini, kako naj se srednje šole reformirajo, da bodo čim najbolj vstrezale praktičnim potrebam modernega časa. Za 5. maj pa bo v Berlinu v ta namen konferenca, ki bo sklenila, naj se proglaše vse srednje šole enakopravnimi za višje študije, in da se ustvari za vse srednje šole (gimnazije, realne gimnazije in realke) skupna učna podlaga iz latinščine. Splošno pa se razširi učenje naravoslovnih in historično-zemljepisnih predmetov ter modernih jezikov, zlasti francoščine in angleščine. Avstro-Ogrska, ki se ravna v vsem po velikonemškem vzgladu, naj bi hitela, da tudi glede reforme srednjih šol ne zaostane predaleč za zavezno državo! Sedanja časi strme v vsem za praktičnostjo, kar pa še sedanje šole nikakor niso. Grščina in latinščina jemljata dijakom največ časa, a v poznejši dobi ostanejo človeku le pičli citati in par fraz. Zgodovina, naravoslovje in moderni jeziki pa so omikancu potrebni v vsakem stanu.

Vojna v Južni Afriki.

Z bojišča ni nobenih važnih poročil, iz česar se da sklepati, da je položaj za Bure ugoden, in da nima Bure preganjajoči general Rundle nobenega uspeha. Ako bi ne bilo tako, bi bila angleška poročila nedvomno zgovornejša. Iz Pretorije javljajo, da koncentrujejo Buri vse svoje čete pri Wynburgu. Roberts ja odredil, da se pomikajo Angleži v isti smeri. Iz Natale poročajo, da so zasedli Buri prelaz Vaarenen in Oliviers. Poveljnika Debeer in Van Niekerk sta razpostavila posadke tako, da se morejo čete Burov naglo zbrati na onem prelazu, katerega bi zgrabili Angleži. „Daily Mail“ piše, da se je sestavila v Kimberleyu pomočna kolona za osvoboditev Mafekinga. Poveljnik tej koloni je general Hunter, ki je imel z Robertsom v Bloemfonteinu razgovor. Tavnica Begby, ki se je razletela v Johannesburgu, je izdelovala streljivo samo za puške. V Pretoriji pa izdelujejo streljivo za topove. Ali tudi tvornica Begby boče v štirinajstih dneh zopet poslovala. Ubityh je bilo 30 oseb, ranjenih pa 54. Vsi skoraj so bili tujni. Buri imajo baje že dokaz da so razgnali tvornico angleški prebivalci v Transvaalu. Mnogo so jih že zaprli.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 30. aprila.

— Kranjski deželni zbor. Na dnevnem redu jutrišnje seje je poleg poročil o raznih prošnjah tudi še poročilo o razširjenju deželnoobranske vojašnice, o proračunu normalnošolskega zaklada, o ustanovitvi kmetijske šole na Gorenjskem in o raznih poglavjih letnega poročila dež. odbora.

— Občinski svet ima v torek, dne 1. maja ob šestih zvečer sejo. Na dnevnem redu so: Naznanila predsedstva in poročila o sprejemu v občinsko zvezo; o podelitvi meščanskih podpor; o podelitvi invalidskih ustanov; o najetji brezobrestnega posojila za grofice Stubenbergove ustanovo; o škontraciji mestne blagajne dne 24. marca t. l.; o dopisu mestnega magistrata v zadevi nagrade dvema stražnikoma, ki sta zasledovala pse brez pasjih mark; o prošnji „Umetniškega društva v Ljubljani“ za podporo; o prošnji g. Konrada Grefeja za podporo pri izdajanju njegovega dela „Stara Kranjska“; o prošnji „društva v podporo ubožnih slušateljev prava na Dunaju“ za podporo; o prošnji akademičnega slikarja Sternena za dovolitev večje nagrade za njegovo sliko v „Mestnem domu“; o prošnji „dirkališke zadruge“ za podaljšanje roka za vplačilo zaostale najemščine; o županovem nasvetu v zadevi zvišanja prejemkov mestnih pomožnih uradnikov; o prošnji dra. Val. Krisperja za odobritev spremembe stavbnih črt pri vogelnej parceli v Sodnih ulicah in na Miklošičevi cesti; o prošnji posestnikov na desni strani Tržaške ceste za napravo hodnika; o napravi trotoarjev ob hišah štev. 13 in 15 na levi strani Dunajske ceste; o uredbi nivela v Gradišću; o uredbi nivela na Tržaški cesti nasproti c. kr. tobačnej tovarni; o županovem nasvetu v zadevi poskusnega tlakovanja nekaterih ulic; o ustanovitvi mestne bolniške blagajnice za posle; o delovanji prostovoljnega gasilnega društva v I. četrtletju 1900; o nasvetu magistratovem, da bi se mestnemu tržnemu nadzorniku omislila uniforma; o razpisu deželne vlade v zadevi „Kmetijskega kemičnega preskuševališča v Ljubljani“.

— Resnicoljubnost katoliškega knjigoveza Breskvarja. Mej agitatorji katoliške stranke zavzema posebno „odlično“ mesto knjigovez Breskvar. Agitacija mu daje toliko dela, da se kar nič ne more brigati za bogoskrunstva, ki se gode v njegovi delavnici v šenklavškem farovžu, zlasti ne, ker mu jemlje obilo časa njegovo prizadevanje spreobrniti različne natakarike h katoliškemu življenju. Zdaj je Breskvar v precejšnji zadregi, ker se je dognalo, da je njegov delavec Ignacij Kvas bogoskrunec. Rad bi odvalil vsako krivdo od sebe, in ker tega s poštenimi sredstvi ne more, skregal se je z resnico in laže v „Slovencu“ in v „Slovenskem Listu“ tako, kakor zamore pač samo človek Breskvarjeve vrste. Ta mož se je drznil trditi, da mu je policijski svetnik g. Podgoršek glede izvršenega bogoskrunstva dejal: „To je socialno-demokratska šola“, in ko je to mestni magistrat uradno pribil kot neresnico, se je Breskvar v svoji brezmejni predrznosti osmelil razglasiti da je pripravljen, s prisego potrditi, da mu je g. policijski svetnik res tako rekel. Nasprotno pa je tudi g. policijski svetnik pripravljen, kakor je razvideti iz njegovega „Poslanega“, s prisego potrditi, da tistih besed ni izgovoril. Kje je torej resnica? Menda se ne bo nikomur na svetu težko odločiti, komu naj verjame, ali uzornemu, zaradi svoje izredne nepristranosti v vseh krogih in tudi pri klerikalcih visokospoštovanemu uradniku, ali pa človeku tacega kalibra, kakor je Breskvar, kateremu je sodišče šele lani užgalo pečat obrekovalca. Tudi na svojega stanovskega tovariša gosp. Bonača se je spravil Breskvar. A tu je imel še posebno smolo, zakaj izkazalo se je, da je bil Kvas pošten fant, dokler je bil pri Bonaču, da se je pokvaril in postal bogoskrunec šele, odkar dela pri Breskvarju, odkar je prišel pod streho šenklavškega farovža. Breskvar je priobčil v „Slovenca“ in v „Slovenskem Listu“ vsakovrstna obrekovanja proti g. Bonaču, izjave Bonačevih uslužbencev, s katerimi se Breskvar na laž postavlja, pa „Slovenec“ ni hotel sprejeti niti za plačilo! Pomagal je pač blatiti g. Bonača, a odgovora neče priobčiti. Kaj ne, da so to poštenjaki, ti šenklavški gospodje, in da se izvršno razumejo na častikrajo!

— Kako sleparijo proti slovenskim poslancem. Graška „Tagespost“ je te dni pisala, da je poslanec dr. Rosina leta 1897. naročil deputacijo zavoljo Pesnice v Gradec in je namesto spremljanja iste poslal brzozjav, s katerim se je udeležiti odpovedal. Dr. Rosina je poslal v „Tagespost“ popravek, češ, da l. 1897. ni naročil nobene deputacije v Gradec, pač pa je l. 1899. spremljal deputacijo iz Trgovišča in okolice zavoljo Pesnice k dež. namestniku grofu Claryju, ter tam tudi obširno razložil vse želje deputacije. Na to je prinesla graška „Tagespost“ v listu od 24. aprila 1900 protizjavo, podpisano med drugim od Valentina Novak in Vincenca Sova posestnikov iz Trgovišča. Poslanec dr. Rosina pa sta ta dva moža sedaj poslala daljšo podpisano izjavo, v kateri pravita, da sta res podpisala neko pismo, a da nista niti slutila, za kaj se gre. G. Sova nemškega niti ne zna, g. Novak pa je mislil, da se želi samo potrditi, da dr. Rosina l. 1897. ni bil v nobeni deputaciji. Oskrbnik Fleucher je dobil torej podpis krivim potpisom. V kratkem se bodo vršili politični shodi, na katerih se bode pojasnilo i delovanje naših poslancev in rovanje nekaterih zapeljivcev, ki motijo naše ljudstvo.

— Major Matevž Kert †. Po dolgi in hudi boleznini umrl je včeraj zjutraj v pokojni c. in kr. major gospod Mat. Kert v starosti 58 let. Pokojnik, rodem iz Kropce, je bil jurist na Dunaju, a je popustil studije in šel k vojakom, kjer je leta 1866. postal častnik. Služboval je v raznih mestih, nazadnje v Celovcu, a ko je vstopil v pokoj, se je preselil v Ljubljano. Major Kert je bil zaradi svojega značaja, svojega humorja in svoje ljubeznivosti in svojega slovanskega prepričanja jako priljubljen v vseh krogih; bil je prava zlata duša. Bodi mu ohranjen ljub spomin!

— Obrtno pomožno društvo je imelo dne 26. t. m. popoludne ob polu 6. uri v lastni društveni hiši Židovske ulice št. 8 svoj 44. občni zbor v navzočnosti mnogoštevilnih društvenikov. Ravnatelj društva g. Srečko Noll je, pozdravivši zborovalce, konstatiral sklepčnost in pričel zborovanje. Za overovotelja zapisnika občnega zbora

sta bila imenovana gg. Ivan Gostinčar in Anton Geba, za skrutinatorje volilnih listov pa gg. Ivan Bizjak, Alojzij Lenček in Karol Hinterlechner. Ravnatelj je poročal, da je imelo društvo koncem leta 1899, kar je iz predloženega računskega sklepa razvidno 57 društvenikov, dalje 913.627 gl. 85 kr. denarnega prometa in 1666 gl. 4 kr. čistega dobička. Rezervni zaklad, kot pravo društveno premoženje, pomnožil se je proti lanski, ko je znašal 43.520 gl. 4 kr. za 3081 gl. 64 kr. na 46.601 gl. 68 kr., kar dokazuje, da je bilo društva delovanje tudi v minulim letu dovolj uspešno, če ravno se denarni zavodi povsod vedno množijo. Na to poročala načelnik pregledovalnega odbora, g. Josip Lokar o izidu revizije ter izjavlja, da so se glavne in pomožne knjige natančno pregledale, s postavkami računskega sklepa primerjale ter popolnoma v redu spoznale, zatorej v imenu pregledovalnega odbora nasvetuje, naj zbor računski sklep odobri, ravnateljstvu pa absolutorij podeli. Predlog, dan po predsedniku na glasovanje, sprejet je bil jednoglasno. Ravnatelj potem naznanja, da izstopijo letos iz načelstva po društvenih pravih vsled doslužene dobe gg. Gustav Garich, Srečko Noll, Jernej Žitnik in Ludovik Widmayer, ter da se izstopivše sme zopet voliti, dalje je letos v popolnitev načelstva na novo voliti za dobo dveh let enega odbornika namesto g. Ferd. Biline, kateri je bil lani voljen, ki pa vsled razglasitve konkursa nad njegovo imovino ne more več ostati v načelstvu našega društva; istotako voliti je pregledovalni odbor treh članov za pregledovanje računov za leto 1900. Izvoljeni so bili potem po oddanih listkih in sicer v načelstvo: gg. Gustav Garich, Srečko Noll, Jernej Žitnik, Ludovik Vidmayer in Ivan Bizjak; v pregledovalni odbor gg. Jos. Lokar, Anton Leutgeb in Alojzij Lenček. Končno predlaga ravnatelj, občni zbor naj izvoli glede na precejšnji čist dobiček kakor prejšnje leto tudi letos dovoliti v namen dobrodelnih podpor, navadna darila in sicer ubožnim obrtnikom in vdovam 100 kron, Ciril Metodovi družbi 20 K, podpornemu društvu slovenskih visokošolcev 20 K, Vincencijski družbi 20 K, za Marjanum 20 K in društvu za napravo obleke revnim šolskim otrokom 20 K ter zaključi po sprejetem tem predlogu zborovanje.

— V Kropci je umrla in bila včeraj pokopana vdova ranjkega vzornega nadučitelja Marka Kovšca.

— Napaden učitelj. V Zagradcu pri Žužemberku so kmetski fantje v gostilni napadli učitelja gosp. Ivana Perkota ter ga grdo pretepli. Na cesti so ga drugič napadli, mu izvili roko in ga trikrat zabodli z nožem. Orožniki doslej napadalcem še niso zasačili.

— Učiteljsko društvo za ormoški okraj priredi dne 3. maja t. l. izlet k Sv. Miklavžu s sledečim vzporedom: 1. Zborovanje v tamošnji šoli ob 10. uri dopoludne. 2. Skupni obed ob 1. uri popoludne; 3. Prosta zabava v gostilni Franca Simončiča. K mnogobrojni udeležbi vabi uljudno odbor vse društvenike in prijatelje šole ter učiteljstvu. V slučaju slabega vremena se vrši izlet dne 10. maja t. l. ravnatelj.

— Slovensko akademično društvo „Slovenija“ na Dunaju priredi v četrtek, dne 3. maja, svoj VII. redni občni zbor s sledečim vspporedom: Čitanje zapisnika. Čitanje zapisnika bratskega društva „Triglav“. Poročilo odborovo. Poročilo klubov. Poročilo preglednikov. Volitev: 1. predsednika, 2. odbornikov in namestnikov, 3. preglednikov. Slučajnosti. Zabavni del. Lokal: „Zum Magistrat“, I. Lichtenfelsgasse 1. (mala dvorana). Začetek točno ob 8. uri zvečer. Slovanski gostje dobrodošli!

— Goriška ljudska posojilnica. Pri včerajšnjem občnem zboru je zmagala z veliko večino narodno-napredna stranka.

— Mož jo je nabil, da je morala v bolnišnico. Amalija Pintar iz Števerjana v Brdih ni živela v poslednjem času s svojim možem skupaj; odšla je bila od njega, ker nista mogla složno živeti. Ali naposled se jej je zdelo vender le težko, živeti brez moža, in pri spovedi je prašala za svet. Duhovnik jej je svetoval, naj se vrne k možu. Ona je to storila, ali slabo je naletela. Mož jo je prav grdo ozmerjal in naposled nabil prav pošteno. Šla je nazaj v drugič poprašat za svet. Svetoval jej je, naj se vrne zopet k možu, češ, da se že na kak način sporazumeta. Storila

je tudi to, ali naletela je še na slabše, kajti mož jo je nabunkal tako, da je imela dosti. Šla je še enkrat vprašat za svet, ko pa je čula tisto, kakor poprej, se je zahvalila lepo za sveto in se ni več vrnila k možu, ker pri starosti 36 let ljudje še nočejo umreti in bi tudi Amalija P. še rada živela, a če se vrne, ni varna življenja. Mislija je, da se ozdravi doma, ali ker bolečine le niso odnehale in se rane niso hotele zaceliti, je prišla v bolnišnico v Gorici, kjer je baje sklenila, da nikdar več ne pojde k svojemu možu, pa naj bi jej to svetoval kdorkoli.

— Iz Hanovi-a na Kitajskem smo dobili poročilo ljubljanskega rojaka, kateri nam naznanja, da je v neki bitki s Kitajci padel Jožef Alojzij Gerželj iz Materije. Gerželj je, kakor omenjeni ljubljanski rojak služil v 9. stotnji 2. polka francoske legije tujevc. Ta četa se je 4. svečana odpeljala iz svoje garnizije Tuyen Quang v Tonkinu na Kitajsko. V bitki pri Knong-Tšen Wang-u dne 16. svečana sta bila naš ljubljanski rojak in Gerželj ranjena. Prepeljana sta bila v vojaško bolnico v Hanoi, kjer je Gerželj 7. marca t. l. umrl.

— Policaje dražijo so ponoči trije hlapci Gabrijela Zupaničiča na Radeckega cesti št. 9. Prišli so nalašč kričati in vrišati pred policijsko stražnico na Radeckega cesti. No policaji so jim zaprli glasove.

— Nepoštenost. Zasebnica Marija Lap, Študentovske ulice št. 15 je našla meseca marca denarnico z vsebino 56 kron in si je denar zase pridržala in zapravila. Sedaj se je to izvedelo, in policija jo je bila v soboto zaprla.

— Zlat prstan vkradel je postopač Jožef Mavc dne 28. t. m. natakariči Ang. Ajdovec v Sv. Florjani ulicah št. 33 in je potem pobegnul.

— Neusmiljena mati. V soboto popoldne je na Opekarski cesti čevljarjeva žena N. svojega 2 let starega otroka tako pretepavala, da so se ljudje glasno pritoževali. Otrok je tudi telesno poškodovan.

— „Hoch oder nieder“. V Čišnovarjevi gostilni v Kolodvorskih ulicah so včeraj zvečer zasačili nekega krošnarja, ki je ljudi vabil na igro s kockami s številkami.

— Prijetne stranke ima neki hišni posestnik na Prulah. Včeraj okoli 11. uri ponoči so v hiši peli, vriskali in plešali, da se je vstrelilo. Ko je hišni gospodar stranke opominjal, so mu dejale, da nima njim ničesar zapovedovati in so še huje upili. Moral je priti policaj, da je napravil mir in red v hiši.

* Malo španske statistike iz najnovjšega časa. Španska šteje sedaj okoli 18 milijonov prebivalcev. Med temi je 8.726.519 ljudi (6.700.000 ženskih) brez stalnega opravka. K tem gre prišteveti še 82.227 zglašanih beračev in 64.000 oseb, ki dobivajo od države pokojnino ali podporo. Dalje so našli 45.328 duhovnikov in menihov ter 28.549 nun. Nad polovico Špancev živi torej brez kruhonosnega poklica. Poljedelcev je samo 4.861.932 (moških in ženskih), s trgovino in obrtni so peča neverjetno malo ljudi. Popolnih analfabetov je kar jedna cela tretjina (6.104.470), vrh teh pa še mnogo takih, ki znajo samo čitati!

* Deklica pred naborno komisijo. Te dni je dobila v Zala-Egerszegu neka deklica imenom Justina Escteny povabilo pred naborno komisijo. Samo ob sebi se razume, da je to naredilo na stariše in druge ude družine čuden utis. Početkoma se je smatralo to kot pogrešek, med tem ko so se vsi podatki, imena, rojstveno leto in rojstveni kraj ujemale, zbog česar so vzeli povabilo kot resno na znanje. Komaj pa so pogledali krstne knjige, so bili pri pravem. Duhovnik je zapisal pri rubriki: Nomen infantis: Justin. Vsled te zmote je prišla gosposodična Justina v naborno listo.

Književnost.

— „Misterij žene“. Slavnemu slovenskemu občinstvu naznanjam, da name ravam izdati koncem maja zbirko črtic pod naslovom: „Misterij žene“ v moderni opremi s svojo sliko. Navaden izvod bo stal s poštnino 1 krono 10 vin., numerirani na holandskem papirju pa 1 krono 70 vin. Opozarjam na to, da se finejše izdanje tiska samo v tolikih eksemplarih, kolikor se javi naročnikov. Zofka Kveder, Praga, Vinohrady, Palackého tř. 53/III.

Telefonska in brzozjavna poročila.

Dunaj 30. aprila. Vsi mladočeški listi se izrekajo za obstrukcijo in zavračajo ostro tiste posamične staročeške glasove, ki se izrekajo proti nji. Mladočeški listi računajo tudi z eventualnostjo, da bodo izolirani, in „Narodni Listy“ pravijo, da Čehom ne bo čisto nič žal za take zaveznike, kakršne so doslej imeli, ker so jih ti le vedno zadrževali, kadar so hoteli odločno nastopiti in jim metali polena pod nogo. Čehi ne bodo pogrešali Poljakov, ne Slovencev, ne nemških klerikalcev.

Dunaj 30. aprila. Minister dr. Rezek je pismeno vprašal mladočeške voditelje, če se hočejo vdeležiti nove seje spravnih konferenc. Poroča se, da je povabil ministrski predsednik Körber mladočeške in nemške voditelje na zaupen razgor, prve na dan 5., druge na dan 6. t. m.

Dunaj 30. aprila. „Neue Freie Presse“ trdi, da je cesar izrazil svoje posebno zadovoljstvo, ko je izvedel, da se je konferenca poljskih državnih in deželnih poslancev izrekla zoper obstrukcijo Čehov.

Dunaj 30. aprila. Državno sodišče je odbilo tožbo poslancev Stojalowskega na izplačilo dijet v znesku 1200 gl. in mu naložilo globe 60 K, ker je to tožbo vložil.

Pariz 30. aprila. V razstavi se je podrl most, ki je peljal k panorami „Globe céleste“. Most še ni bil povsem gotov, a se je vsled zanikrnosti nadzorovalnih organov izročil prometu. Devet oseb je bilo ubitih, deset oseb nevarno, mnogo pa lahko ranjenih.

Bruselj 30. aprila. Burska deputacija se odpelje v četrtek iz Rotterdamma v Novi York.

London 30. aprila. Zdaj je došlo potrdilo, da so burske čete, ki so oblegale Wepener, res srečno utekle Angležem, ki so jih hoteli odbiti in vjeti.

London 30. aprila. Tudi general Rundle je s svojo armado prišel v Tabanenu, tako da imajo zdaj Angleži na tem strateško velevažnem mestu 23.000 mož zbranih.

Poslano.*

Z ozirom na „Poslano“ gosp. Fr. Breskvarja v „Slovenca“ št. 97. in v „Slovenskem Listu“ št. 17. izjavljam, da nisem nikdar gosp. Fr. Breskvarju, nanašaje se na izvršeno bogoskrunstvo njegovega knjigoveškega pomočnika Ignaca Kvasa, dejal „to je socialno-demokratska šola“. Nasprotno sem jaz g. Fr. Breskvarju obakrat, ko je bil pri meni v pisarni, povedal, da Ignac Kvas po svoji izpovedbi ne pripada ne socialno-demokratski ne krščansko-socialni stranki. Pri tej svoji trditvi ostanem v popolnem obsegu in sem tudi pripravljen jo tako, kakor g. Fr. Breskvar svojo, s prisego potrditi.

V Ljubljani, dne 30. aprila 1900.

Fran Podgoršek,
magistratni policijski svetnik.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon. (864)

Poslano.*)

Gospodu Francu Breskvarju, knjigoveškemu mojstru v Ljubljani, Pred škofijo št. 9.

Na vaše nesramno, laži polno poslano, v sobotnem „Slovenskem Listu“ zakličemo mi, uslužbenci gosp. Bonača, vam, gospod Breskvar, Greuterjev fej!

Gospod Bonač nas nikdar ni najmanjše svaril: „Ne kolnite Mater Božjo“, ker kaj tacega se pri nas sploh zgodilo ni in se tudi ne more.

Veselite se pa le, gospod Breskvar, svojih laži, saj svetu ne bodo dolgo prikrite!

V Ljubljani, 28. aprila 1900.

L. Vončina, F. Maček, Iv. Razingar, Iv. Skubic, Fr. Vončina, A. Babka, A. Klobučič, A. Lapajne, A. Tihel, M. Jankovič, L. Jurjevič.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon. (863)

Darila.

Uredništvu našega lista je poslal: Za družbo sv. Cirila in Metoda: G. J. Končan v Krškem 1 K 60 vin., (in sicer 1 K, najdeno v gostilni pri „Johanci“ in 60 vin. za preplačano buteljko vina). — Živio!

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 806-3 m. Srednji tlač 736.0 mm.

April	Čas opaževanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padarina v 24 urah
28.	9. zvečer	734.4	8.2	sl. svzhod	del. jasno	4.0
29.	7. zjutraj 2. popol.	734.2 733.8	8.2 13.4	sl. sever sl. sever	oblačno oblačno	4.0
	9. zvečer	732.9	12.3	sr. jug	oblačno	
30.	7. zjutraj 2. popol.	732.5 732.2	9.1 18.9	sl. svzhod p. m. jzah.	del. jasno del. oblač.	0.4

Srednja temperatura sobote in nedelje 9.2° in 11.3°, nor nalo: 11.7° in 11.8°.

Dunajska borza

dne 30. aprila 1900.

Skupni državni dolg v notah	98	K	80	h
Skupni državni dolg v srebru	98	E	50	
Avstrijska zlata rentna	117		90	
Avstrijska krona rentna 4%	98		35	
Ogrska zlata rentna 4%	117		05	
Ogrska krona rentna 4%	92		70	
Avstro-ogrsko bančne delnice	17		57	
Kreditne delnice	734			
London vista	242		82	
Nemški državni bankovci za 100 mark	118		35	
20 mark	23		88	
20 frankov	19		27	
Italijanski bankovci	91			
C. kr. cekini	11		34	

Neutešljivo užaljeni javljamo vsem prijateljem in znancem tužno vest o prerani smrti blagorodnega gospoda

Matevža Kerta

c. in kr. majorja v p.

kateri je v nedeljo zjutraj, previden s svetimi zakramenti za umirajoče po dolgotrajni in mučni bolezni v 58 l. starosti mirno v Gospodu zaspa. Pogreb bode v torek ob 3. uri popoldne s Kongresnega trga št. 6 k sv. Krištofu.

V Ljubljani, dne 30. aprila 1900.

(859) **Žalujoči ostali.**

Terezija Šeber roj. Jurca javlja v svojem in v imenu svoje hčerke Mice vse sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je njen iskreno ljubljeni in nepozabljeni soproj, oziroma oče, gospod

TEODOR ŠEBER

c. kr. okrajni živinozdravnik

danes ob 6. uri zjutraj, po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 34. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspa.

Truplo ljubljene ranjega se bode v sredo, dne 2. maja, ob 4. uri popoldne na tukajšno pokopališče k večnemu pokoju preneslo. (865)

Žalujoči ostali priporočajo predragemu ranjega v blag spomin in molitev.

V Litiji, dne 30. aprila 1900.

Kranjska podružnica društva avstrijskih živinozdravnikov prijavlja tužno vest, da je preminul nje spoštovani član, gospod

Teodor Šeber

c. kr. živinozdravnik v Litiji.

Pogreb vrši se v sredo, 2. maja t. l. ob 4. uri popoldne v Litiji. (866)

Bodi mu blag spomin!

Ljubljana, dne 30. aprila 1900.

Oklic.

C. kr. okrajna sodnija v Kamniku, odd. I., naznanja, da se bodo iz zapuščine ranjega župnika **Ivana Zorec v Mengšu** potom javne prostovoljne dražbe prodale vse premakljive, kakor

pohištvo, sobna, kuhinjska in kletna oprava, zaloga vina in žita, dragocenosti (zlatnina in srebrnina), namizna posoda, obleka in perilo, podobe, starine, knjige i. t. d. (862-2)

proti takojšnjemu plačilu z gotovino, če treba tudi pod cenilno vrednostjo, in da se bode ta prodaja vršila v Mengškem farovžu

☞ dne 7. majnika 1900 ☜

ter temu sledeče dni (dokler ni vse prodano) vselej z začetkom ob 9. uri popoldne. Srebrnina, zlatnina, starine, podobe, ure, knjige pridejo kot prvi predmeti prodaje na vrsto že prvi dan; druge premakljive se bodo potem naprej prodajale v tisti vrsti, kakor bode to določil in kupcem naznanil dražbeni komisar.

Kamnik, dne 23. aprila 1900.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Nolli.

Pretužnim srcem javljamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je umrl iskreno ljubljeni, nepozabljeni soproj, sin, brat in svak, gospod

Andrej Maček

tovarnar slamnikov in soda-vode, tajnik domžalske požarne brambe, načelnik domače posojilnice, občinski in kraj. šolskega sveta odbornik, član veteranskega društva

danes, v nedeljo, dne 29. t. m. dopoldne ob 9. uri po dolgotrajni, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 33. letu starosti. (861)

Pogreb pojde v torek, dne 1. maja t. l., iz hiše žalosti št. 107 v Domžalah na nadžupnijsko pokopališče v Mengšu.

Sv. maše zadužnice brale se bodo v beneficijatski cerkvi na Goričici. Blagega pokojnika priporočamo v pobožno molitev in prijazen spomin.

V Domžalah, dne 29. aprila 1900.

Franciška Maček roj. Jančigar, soproga. — Anton Maček, oče. — Valentin in Janez Maček, brata. — Ivana Javornik roj. Maček, Franciška Maček, sestri. — Francišek Javornik, svak.

Gasilno društvo v Domžalah javlja cenjenim svojim članom, da je Vsemogočni poklical k Sebi mnogoletnega, jako marljivega svojega člana, oziroma tajnika, gospoda

Andreja Maček

v nedeljo, dne 29. maja t. l., dopoldne ob 9. uri po dolgotrajni mučni bolezni. K pogrebu, kateri bode v torek, dne 1. maja, dopoldne ob 10. uri, uljudno vabi vse društvene člane

(860) **odbor.**

V Domžalah, dne 29. aprila 1900.

Zahvala.

Za iskreno sočutje in sožalje o priški bolezni in smrti našega iskreno ljubečiga očeta, gospoda

Josipa Modica

za ginljivo petje nagrobnic, za prekrasne vence in mnogobrojno vdeležbo pri pogrebu izrekajo srčno zahvalo, sorodnikom, prijateljem in sploh vsem udeležencem.

Nova Vas, dne 29. aprila 1900.

(857) **Žalujoči ostali.**

(744-6)

Raznovrstne kočije (Landauerji) in vozovi ter konji

so na prodaj.

Več se poizve pri gospodu **Buleu, fjakarju na Reki.** (614-11)

Anton Schuster v Ljubljani, Špitalske ulice

založnik

uslužbencev c. kr. priv. južne železnice priporoča po najnižjih

nakupnih cenah

največjo izber

najmodernejših

jop za dame in deklice

ovratnikov

dežnih plaščev

mičnih blúz

oblek za dečke

po najnovjšem kroju izdelanih,

srajc za gospode

ovratnikov, manšet, zavratnic

modrcev

najboljši dunajski izdelek i. t. d. i. t. d.

Spoštovanjem (501-12)

„pri Tončku“.

Brady-jeve kapljice za želodec

(prej **Brady-jeve Marijacejske kapljice za želodec**) prirejane v lekarni „pri ogerskem kralju“ Karla Brady-ja na Dunaji, I., Fleischmarkt 1.

v obče izkušeno in poznato zdravilo, ki očivila in okrepuje želodec, če je prebava motena, in sploh pri želodčnih bolečinah.

Cena steklenici . . . . . 40 novč.
Dvojna steklenica . . . . . 70 „

Usojam se opozarjati še jedenkrat, da se moje kapljice za želodec čestokrat ponarejajo. Pazi naj se torej pri kupovanju na gorenjo varstveno znamko s podpisom **C. Brady**, in naj se zavrne vse kot nepristne, ako nimajo te znamke in podpisa **C. Brady**.

Kapljice za želodec lekarnarja **C. Brady-ja** (prej **Marijacejske kapljice za želodec**) so shranjene v rudičnih nagubanih skatljah in imajo podobo sv. Matere Božje Marijacejske (kot varstveno znamko). Pod to znamko mora biti podpis **C. Brady**.

Deli so navedeni. (1829-21)

Kapljice za želodec se pristno dobivajo v vseh lekarnah.

Lepo stanovanje

v I. nadstropju, obstoječe iz 3 sob, kuhinje in posebnega vrta s paviljonom, se odda od 1. avgusta t. l. naprej za letno najemščino

250 gld. (847-2)

Vpraša naj se pri hišnem posestniku gosp. **V. Hanušu, Kuhnova cesta št. 21**, nasproti domobranski vojašnici.

Prodajalna in gostilna

kateri se nahajata blizu farne cerkve, se oddata pod jako ugodnimi pogoji v najem z vso opravo. K prodajalni in gostilni spada veliko skladišče, 3 sobe, 1 kuhinja in 1 vinska klet. Natančneje se izve pri lastniku **Janko Popovič-u** v Cirknici. (856-1)

MARIJINA KOPEL

poleg Prul

otvorila se bode v torek, 1. maja.

Naročila na kopanje

v lesenih in kamnitih banjah se tudi vsprejemajo.

K obilnemu obisku vabi najljubnejše

(821-3) **Košir-Ziakowski.**

VABILO

na

občnizbor „Konsumnega društva v Dobu“

ki bode

v ponedeljek, dné 14. maja 1900

zvečer ob 7. uri

v Dobu pri Rodetu.

Dnevni red:

1. Volitev članov v predstojništvo.
2. Volitev članov v pregledovalni odsek.
3. Sprememba pravil §. 37. (862)

Dob, dné 28. aprila 1900.

Za konsumno društvo:

Jernej Vidmar

predsednik.

Josip Flis

predsed. namestnik.

Oznanilo.

Podpisani oskrbnik gosp. **Josipa Janca** konkurzne mase v Ljubljani naznanja s tem, da se zaloga blaga, nahajajoča se v prodajalnici na Dunajski cesti in v **Štepanji vasi**, proda pod roko proti takojšnemu plačilu v gotovini in proti temu, da se kupljeno blago takoj prevzame in odpelje.

Natančneje podatke glede cene in kakovosti blaga daje podpisani oskrbnik vsak dan v običajnih uradnih urah.

Ponudbe podati je do **3. majnika 1900** istotam. (855-2)

V Ljubljani, dne 28. aprila 1900.

Dr. Josip Kušar

odvetnik v Ljubljani, Vegove ulice 6.

V sredo, 2. maja, ob 8. uri zvečer v glasbeni dvorani filharmonične družbe

jedenkratni koncert

violinskega virtuozca

Jana Kubelika.

Vspored:

- Ernst — Koncert Fis-mol.
- a) **Nesvera** — pesem pri zibelii.
- b) **Wieniawski** — Souvenir de Moscou.
- a) **Schumann** — sanjarenje.
- b) **Bazzini** — La ronde des lutins.
- Paganini** — varijacije o „God save the king“ (od Paganinijevih časov ne več javno igrane).

Na klavirju spremlja **Ludovik Schwab** iz Prage.

Vstopnice se dobivajo v **O. Fischer-ja** trgovini z muzikalijami na Kongresnem trgu. (858-1)

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.